

Μιχάλης Κ. Θέμελης

Από το κατοικείν, στο πολυκατοικείν.

Διπλωματική Εργασία
Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών "Συμβιώσεις"
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Αρχιτεκτόνων

Οκτώβριος 2011

Επιβλέπων: Καθηγητής Λόης Παπαδόπουλος

Η πρακτική της κατοίκησης από την εικόνα της στέγασης του πρωτόπλαστου ανθρώπου ως ιδρυτικό σημείο της αρχιτεκτονικής του Εσιέν, έως το Μοντέρνο κίνημα διαθέτε κοινά/όμοια στοιχεία προγράμματος και μεγέθους διότι συνδεόταν άμεσα με την πρωτογενή παραγωγή και καλλιέργεια της γης καθώς και την ασφαλή διαβίωση. Οι μετέπειτα εξελίξεις της μαζικής παραγωγής επηρέασαν την Αρχιτετονική και την οδήγησαν στην μαζική συγκατοίκηση ανθρώπων καθ' ομοίωση της έντονης συμβίωσης στον χώρο εργασίας όπως αυτός διαμορφώθηκε με την εγκατάσταση της μηχανής και της στροφής προς την μαζικότητα.

Η ροπή αυτή συνεπήρε εκτός των άλλων εκφάνσεων της συνύπαρξης και την κατοικία, με την εμφάνιση της αντιπαροχής και της μαζικής ανοικοδόμησης επί των συντριμιών της. Προκλήθηκε συνεπώς ανισοσκελής μεγέθυνση της πόλης προς τον κατακόρυφο άξονα χωρίς την διευθέτηση κομβικών ζητημάτων και χωρίς να δοθεί η πρέπουσα σημασία στο αδόμητο περιβάλλον, στους κοινόχρηστους χώρους και φυσικά χωρίς να γίνει οποιαδήποτε πρόβλεψη για την όδευση και εκτόνωση της δραστικά επιταχυνόμενης κατάστασης που διαδραματιζόταν.

Η Αρχιτεκτονική σημειακά προσπάθησε να τροφοδοτήσει το κλίμα της εποχής με ευχάριστες αλλά μεμονωμένες παρεμβάσεις, την στιγμή που άνθρωποι στιβάζονταν σε κτήρια και όχι θεωρίες, την στιγμή που η πόλη ξεχύνονταν στην ύπαιθρο χωρίς πρόγραμμα, μέτρο ή έλεγχο. Η έκφραση «λιωμένο βούτυρο» - sprawl περιέγραψε κομβικά το ζήτημα, αλλά εμφανίστηκε όταν η πόλη είχε ήδη πλυμυρίσει από πολυκατοικίες κάθετες και οριζόντιες (επαναλαμβανόμενες τυπικές κατοικίες) οι οποίες ήταν ήδη κατακερματισμένες τόσο ιδιοκτησιακά (κτήριο - κτίριο) όσο και προγραμματικά.

Στον κατακερματισμό αυτό καλούμαστε σήμερα να δούμε μία νέα προοπτική, αναθεωρώντας και θέτωντας επί τάπητος ζητήματα κοινωνικά, εργασιακά, πολιτικά και οικονομικά, ώστε να αποφύγουμε περαιτέρω διάβρωση του ιστού της πόλης. Η μελέτη σε μεγαλύτερη κλίμακα, την κλίμακα του υπερμπλοκ κατά τον Aurelli είναι μία ενδεδειγμένη πρόταση στα χνάρια των προτάσεων των Rossi, Haussman και άλλων στο παρελθόν για την βελτίωση και ίαση των συνθηκών συνύπαρξης και διαβίωσης σε δεδομένο περιβάλλον.

Η Αρχιτετονική, δίνεται η εικόνα ότι, πλέον καλείται περισσότερο από ποτέ να είναι ρεαλιστική και θεραπευτική επάνω σε υπαρκτά προβλήματα ώστε να βελτιωθούν οι συνθήκες διαβίωσης και να αναβαθμιστεί το βιωτικό επίπεδο χρησιμοποιώντας ως βάση ακόμη και ουτοπικές θεωρήσεις ή καλλιτεχνικές αναζητήσεις όπως οι τομές των κτηρίων του Gordon Matta-Clark. Εφόσον έχει την δύναμη να επηρεάσει, είναι στην διάθεση της Αρχιτεκτονικής το πως θα επηρεαστεί αλλά προτίστως το πως θα επηρεάσει το κοινωνικό, πολιτικό, πολιτισμικό και εργασιακό υπόβαθρό μας προς το καλύτερο δυνατό.